

BEVEZETÉS

AVAGY MI TÖRTÉNT A TÖBBIEKKEL?

I.

Csáth Géza sírját kerestük a barátommal a Bajai úti temetőben. Verset akart írni róla, és azt hitte, hogy én tudom, hol van a jelöletlen márványtömb. Nem tudtam. Ha tehetem, kerülöm a temetőket, sosem voltam a sírnál, csak találgattam, merre lehet. Valahol a régi részben (a papokéban), ahol sokkal több az öreg tuja, mint az újban. A tujákat majdnem annyira utálok, mint a temetőket. Az öntözőrendszerrel aláhuzagolt kertvárosi gyepsávok (sport, taposóálló, árnyéktűrő) tujasorfalát különösen.

Tizenöt évvel ezelőtt én is írtam Csáth sírjáról egy rossz verset (*A csiszológép, a smirgli*), de fénykép alapján.

Dr. Brenner holttestét disznóparéjjal borított szekéren hozták be a városba a szerb–magyar demarkációs vonalról. Sírját a hetvenes években eladták, a csontokat lesüllyesztették, a márványt lecsiszolták. Kellett a hely az új feliratnak: a Brenner család helyére a Serec család nevét (OBITELJSKA GROBNICA SEREC) vésték föl a fehér obeliszkre.

Versre csábít ez a történet, rossz versre.

Úgy hittem, nem lesz nehéz megtalálni, ott kell lennie valahol a Kosztolányi család fekete obeliszkje környékén, a Paganini József honvéd tüzérszázados sírja és Rekeczky Ottilia amatőr festő sírja által határolt parcellában.

Giuseppe Paganini a kaponyai csatában esett el 1849. március 5-én, miközben a Zombor felől érkező császárpárti szerb felkelőktől védte az akkor még többségében bunyevác Szabadkát. Giuseppe az ördög hegedőse, Niccolò Paganini unokatestvéréként születésénél fogva tudhatott valamit a tűz természetéről. Ha a zombori úton elhajtok a kaponyai csata cement színű emlékműve (obeliszk) mellett, mindig hosszan dudálok a genovai tüzérszázados tiszteletére.

Rekeczky Ottilia amatőr festő (Otimama) apai nagyanyám volt. Tőle örökölhettem közepesen intenzív pornófüggőségemet, ami leginkább Mia Pinki, az erősen tetovált félvér (japán–francia) modell munkásságának tanulmányozásában merül ki. Otimama szürkülő olajképei között nőttem föl. Érzékeny gyerek voltam, egyszer az egyiket napokon át figyeltem mozdulatlanul. Néztem, hogyan kapaszkodnak (menekülnek?) kifelé egy rapancsos vázából (üstből?) azok a lények, amik a festő szándéka szerint valószínűleg elmaszatolt rózsák lehettek. Időről időre újabb halálra vált figurákat fedeztem föl a képen, úgyhogy Hieronymus Bosch munkássága később nem tudott nagy hatást gyakorolni rám.

Anyám szerint nagyanyám fő műve mégis az a bacchanáliát ábrázoló freskó volt, amit a (rekvirált zsidó fatelep helyén álló) szülői ház nappalijának mennyezetére festett. Egy erdei tisztáson lobog a bogács, körülötte az álló faszú szatírok és a meztelen nimfák pontosan azt művelik, amit egy amatőr szabadkai festőnő szerint egy bacchanálián a szatírok és a nimfák művelni szoktak. Miután megfestette fő művét, Otimama kihasználta a háború utáni konjunktúrát, és hétéves apámat a meredő farkú szatírokra hagyva Mindenbe települt. Könyvelői képesítése és festészeti tapasztalata arra rendeltette, hogy egy kamionos büfé üzemeltetőjeként enyhítsen a Német Szövetségi Köztársaságban fellépő munkaerőhiányon.

Itt a hozzá tizenhat évesen kiszökött anyai nagynéném szerint nem csak dönerrel szolgált a török kamionosoknak. Otimama volt az első ember, akit haldokolni láttam. A kis szobába vackolta be magát, mert a nagy szoba, aminek mennyezetén már nyoma sem volt a freskónak, jócskán tele volt selyempapírba csomagolt szeméttel tömött banánládákkal.

Dióbarna bőrének tejszaga volt, sparheltre kifutott tejszaga.

A barátommal végül nem találtuk meg a fehér obeliszket sem a nagyanyám sírja és Paganini József sírja által határolt parcellában, sem a papi rész más parcellájában, így keveredtünk át az új részre, ahol sokkal kevesebb öreg tuja nő. Mint minden teremtmény, én is félek a haláltól. Nem gondolok rá, csak napjában egyszer, elalvás előtt. Ilyenkor rutinszerűen végigmegyek a gyász stádiumain. Istenben nem hiszek, mégis megnyugtat, ha az ágyban két-három percig intenzíven mocskolhatom, amiért embernek teremtett. Elgyászolom magam, majd álomtalan álomba süppedek, és nem gondolok a halálra másnap estig.

Mint minden egészséges, zsigeri lény, én is utálok temetőbe járni.

Ha már itt vagyok, gondoltam, a Dr. Brenneré helyett megmutatom a barátomnak apám sírját. Aztán a másik apámét is. Régen jártam erre, de tudtam, hogy nem sokkal a ravatalozó után, a pumpás kútnál kell balra fordulni. Apám sírja balra a második lesz: a vályúban kövirózsa, a fejrésznél kőpárna, nincs fénykép, idézet rajta, mint a szomszéd sírokon. Tuja sincs mellette. A lábrésztől pontosan rálátni a városháza tornyára, ami Csáth szerint óriás-tyúkként kotlik a város apró házain. Innen, a távolból úgy tűnik, mintha a városháza pontosan a kéttornyú nagytemplom mellett állna, mintha a kettő egyetlen háromtornyú épületet alkotna. Ezt még apám mutatta meg nekem, pontosan innen. Erre gondolok

mindig, amikor anyu kihoz ide, hogy apuval beszélgessek. Imádkozni is kellene, mégis az jut eszembe közben, hogy *kriptában csörognek a halottak, egymás tyúkszemére taposnak*. Sajnos mindig ez jut eszembe, miután kibeszélggettük magunkat apuval.

De most nem találtam meg a sírt – a pontot, ahonnan a három torony töve egybeolvad.

Hússzor, harmincszor is elmentem a kútig. Onnan vissza a ravatalozóhoz, majd vissza a kúthoz, majd megint a ravatalozóhoz. Aztán minden lehetséges csapáson balra fordultam a kút és a ravatalozó között. Aztán kétségbeesetten jobbra is, pedig tudtam, hogy hiába. Nem értettem. Zavart voltam és bénult, mint amikor lidérc nyomja mellkasod, és képtelen vagy fölébredni. Aztán egyszer csak továbbvitt a lábam, és nem fordultam le a kútnál. Tíz méterre tőle volt egy másik kút (az igazi), amitől balra ott volt az apám.

Mi értelme ennek? Miért tettek a régi kút elé egy másikat?

És mi köze mindennek a Nyucához?

Apám sírjánál jöttem rá, hogy van egy év az életemben, amivel nem tudok elszámolni. Úgy tudtam, úgy hittem eddig, hogy apám '87-ben halt meg, amikor hétéves (iskolás) voltam. Sok-sok év után most vettem észre, hogy a sír kőpárnájára az „1951–1986” évszámokat vésték.

Mi történt az alatt az egy év alatt?

Emlékszem a délelőtre, amikor anyu, mama (Bözsímama), tata és a keresztapám megjött csupa feketében. Akkor már hetek óta a Nenánál voltam. Bözsímama kendőt kötött, halványzöld volt a szeme, mint amikor körömkefével sokáig dörzsölnek egy foltot, mégis marad a szövetben valami; keresztapámnak pedig nikotinszagú volt a bőre, amikor hozzábújtam (KING SIZE FILTER 57).

Zoki, az unokatestvérem későn kelt aznap. Mondtam neki, hogy meghalt az apám, és hogy ő nem tudhatja, milyen az, ha meghal az apád. Különlegesnek éreztem magam, nagyon különlegesnek.

Ekkor mesélt nekem először a Nyucáról.

A Gugáról mesélt már korábban is, ha nem tudtam elaludni. A Guga bemászik az ablakon, elviszi a gyerekeket, és kikötözi őket az erdőben egy fához. Őt is elvitte már a Guga, napokig aszalódott egy tisztáson, a bőre rászáradt a csontjaira, mégis el tudott menekülni, mert tudott kungfuzni. Nem kell a Gugától félni, elég, ha tudsz néhány rúgást! Én azért félttem, és álmatlanul figyeltem az utcalámpa roló résein átütő fényét.

A Nyuca, az más.

Attól a naptól fogva csak azokról a nyucákról mesélt nekem, amiket a palicsi állatkertben látott a gorilla ketrecétől balra. Három csúnya, csupasz kisnyuca, még ki sem nyílt a szemük.

Mesélt, miközben eurokrémes palacsintát ettünk, mesélt, miközben Bruce Lee filmet néztünk a moziban, mesélt, miközben galambokat etettünk a tatánál, mesélt, miközben kungfuztunk a garázsban, mesélt akkor is, amikor mélyen aludtunk a lazán leeresztett redőnyök mögött. Csak mesélt és mesélt és mesélt, és észrevétlen átmesélt engem egy másik évbe, és mire óvodásból iskolás lettem, már nem éreztem magam különlegesnek, csak egy kisfiúnak, aki elsírja magát a vidrás filmekben, és bármikor gondolkodás nélkül megvereti magát, de már nem gondol minden percben a halálra.

Apám sírjánál döbbsentem rá, hogy ezzel az egy évvel nem tudok elszámolni az életemből. Elfelejtettem az egészet a Nyucával együtt, mintha csak álmodtam volna.

A váratlan felismerés után szerettem volna elrohanni Zokihoz, hogy megkérdezzem, tényleg ez történt-e velünk, de hirtelen nem tudtam, merre induljak.

II.

Mintha egy rossz álomból próbálnék szabadulni, mondom, átprésem magam két ház között egy keskeny résen, kabátomra szürke nyomot húz a vakolat. Egy macska is alig férne itt át, egy nyuca meg végképp nem. Azok többnyire nagyobbak a rendes macskáknál. Lehet, hogy bejátszanak valahogy az óriásnyúlgenek, az óriás belgákéi talán. Nem vagyok nyúlszakértő, de mintha volna ilyen. Törmelékhalmonokon bukdácsolok oldalazva, így jutok el a két házat elválasztó nyiladék végéig. Ahogy kilépek az utcára, mellbe lök a szél. Erővel kell eltolnom magam a faltól. Üres szemetesek és elszabadult napernyők kergetik egymást az úttesten. Félek, elcsap valamelyik. Az utca néptelen. *Jägerstraße*. Bele kéne nézmem a könyvbe, talán rájönnek, mire vadászom itt, mit keresek. A csapos rám se néz, koszos poharakat mosogat. Szemben velem a falon neonnyúl. A jobb füle kontakthibás, hol kialszik, hol felgyullad megint.

/////

Hárman állunk a lassan süllyedő nagytemplom előtt. Egyikünk, a környék szülötte, a híres repedést mutatja, amiről már annak idején Kosztolányi is írt. *Nyuca*, mondja hirtelen, látszólag minden összefüggés nélkül. Nyúlmacska. Hogy a palicsi állatkertben látott illet egy rokona, még a nyolcvanas évek elején. Két kölyöknyuca, a *csimpánz* gorilla ketrecétől balra. Vagy jobbra, nem emlékszem. Hogy ezt mesélték neki. Nem tudja, miért éppen most jut eszébe, de már akarta mondani nekünk. És hogy ezzel lenne valami dolog. Portölcsérek kerülgetik egymást a járdán. Lessük, melyikükből lesz tornádó, mint az *Ózban*. *Trg Žrtava Fašizma*, olvasom egy utcatáblán. Esni fog.

/////

Valamivel odébb, a Dorfstraße sarkán nagy testű állat figyel egy nyitott kertkapuból. Félek, rám támad, ha arra megyek. Nyilván *nyuca* kutya, de távolról inkább elrontott, maradékokból összerakott bábnak tetszik, félúton egy rajzfilmmnyúl és egy foltos szőrű óriásmacska közt. Két hátsó lába rövid, a mellsők meg mintha fordítva lennének a helyükre csavarozva. Ő is küzd a széllel, terpeszben áll, egészen hülye pózban. Mint aki indulna, de nem tud. Foltos szőre lobog. Rám bámul, pofáját szél feszíti vigyorba. *Tüpfelhyäne*, mondja a csapos a mosogató fölé hajolva, mintha értene.

/////

Már órák óta várakozunk Röszkénél a kocsiban, amikor a kesztyűtartóból előkerül a fénykép. Mintha csak véletlenül. Egy állat kissé bemozdult alakja látható rajta. Erősen megnyúlt hátsó láb, hosszúkas fül, valahol a macska- és a nyúl- fül között. Nemrég kapta a fotót egy Palicson élő költőtől, meséli társunk (az autó tulajdonosa). Hogy ez volna az az állat, amiről beszélt, amit (eleinte csak gyerekes hóbertből) évek óta keres. És hogy a költő szerint ezzel már egyáltalán nincsen egyedül. Hüvelykujjával az ég felé bök, ami éppúgy jelentheti a Jóistent, mint valamiféle *haróságokat*. Akár valami rossz krimiben. Nem tudjuk eldönteni, hogy viccel-e. A fényképen alkonyat van, esetleg kora reggel. Az állat egy dög fölé hajol, zsigereket rángat ki a hasüregből. Mögötte jókora fa: oszlopszerű törzs, ernyőként szétágazó szürke lombkorona. Mintha kartonból lenne kivágva, vagy ügyetlen kézzel illesztette volna a háttérbe valaki.

////

Indulnom kéne, folytatom, de amerre mennék, a Lehener Park felé, ott az a kutya, vagy mi. A másik irányban semmi dolgom, arra a *Messezentrum* van, meg az autópálya. A szél szinte nekiprésel a kerítésnek. Pedig ideje mennem, reggel óta bolyongok ebben az idegen kertvárosban, mint akinek mindenképp itt kell megtalálnia valamit. De hogy mit, ugye. Lenyúlok a pult mellé a hátizsákért, előveszem belőle a viharvert könyvet. *Filofax*. Gyalázatosan néz ki, összegyűrt lapjait alig-alig tartja egybe a két elkoszolódott, NYU-CA feliratú borítótábla.

////

*Írtam a szabadkai könyvtárnak és a muzslyai kontaktszemélynek is, suttogja valamelyikünk egy nyugdíjas preparátorra várva a Rin Tin Tin nevű kocsmá teraszán. Ez az egyetlen, azóta értelmét vesztett mondat marad meg bennem erről az estéről. Meg még ez: *boli me kurac*, mondja egy törzsvendég, és a betonra köp. Bent a tévében Crvena Zvezda – FK Vojvodina, 2:1. A preparátor, miután végre megjön, még percekig babrál az ormótlan macskabőr műbőrtáska zárjával, húzza az időt. Amikor kirángatja belőle az áruházi nejlonszatyorba tekert testet, felröhögünk. Mint egy kötözött sonka, olyan.*

////

Kinyitom a könyvet. Aláhúzások, firkák, nyilak, számozott bejegyzések járhatatlan erdeje. Mikor írtuk ezeket? Melyiket ki? Lassan lapozok. Budapest, Aberdeen, Isztambul, Salzburg, Szöul.

Másfél éven át egy kirakhatatlan puzzle darabkáit küldözgetjük egymásnak bámulatra méltó szorgalommal. Egy idő után átálunk a postai levelezésre, mert úgy romantikusabb mert az internet már nem elég biztonságos. Feltört e-mail fiókok, meghackelt titkos Facebook-csoport. *Egyedül a papír a tuti, a digitális archiválás nem biztonságos*, írja egyikünk (a legóvatosabb) Szegedről, majd néhány hét múlva váratlanul Dzsakartából jelentkezik. Kapkodó jegyzetekkel, újságkivágásokkal, kitépett könyvlapokkal telitömött borítékok érkeznek tőle. Mégis a bélyegek a legszebbek: „Queen Heo”, „Indian Fashion”, „V. Venkatasubba Reddiar”. Másikunk leáztatott Somersby-címkék hátoldalára írt enigmatikus versekbe rejti felfedezéseit. Én majdnem két héten át figyelem egy debreceni vendégszállás ablakából a szemközti kisállat-kozmetika bejáratát. *Das macht keinen Sinn*, pillant bele a könyvbe a csapos. Az orra hosszúkas, az álla kicsi, van benne valami macskaszzerű. A neonnyúl füle viccesen kacsintgat a feje mögül.

////

Csak próbaképpen, néhány hét alatt ügyesen beépülünk a San Franciscó-i Házikedvenc Klub, egy állati szerepjátékcsoport tagjai közé. Eseményeket szerveznek, ahol mindenki biztonságban kiélheti kedvteléseit. Kontaktunknak, Suzanne Shelbynek is megvan a saját állatszemélyisége, Sweety, a póniló. Shelby azt mondja, sok nehézséggel kell szembenéznie az életben, de Sweety ezeken mindig átsegíti, mert erős és nagyon jószívű. A csoport rendezvényein mindig vannak ügyességi versenyek, félévente pocok- meg rókavadászat, ami egyfajta fogócska. Richard, a nyúlmacska-impersoná-

tor arról panaszkodik cseten, hogy a családja nem nagyon érti meg őt a szerepjátékkal kapcsolatban, és nem is szoktak róla beszélni, de másoknak sem árulja el, mert fél, hogy félreértik vagy nem értik meg egyáltalán. Őszintén együttérzünk vele, és sietve kilépünk a csoportból.

////

Végül, mondom, úgy döntök, hogy a Lehener Park felé indulok el, lesz, ami lesz. Az állat mozdulatlanul figyel. Amikor odaérek hozzá, meg se moccan, mintha kitömték volna. Még a varrás hegeit is látni vélem a durva szőrszálak között. Rezzentlen tekintettel nézi a semmit. Elmegyek mellette. Nekidőlök a szélnek, olyan nehézkesen haladok előre, mintha hegyet másznék. Próbálok felidézni, milyen nyomot követve jutottam ide. Egy metrómegállóra emlékszem, de ebben a városban sosem volt metró. A hátizsák húzza a vállam. Azt remélem, hogy néhány utcával arrébb, az emeletes házak között majd enyhül kicsit a szél.

////

Az asztalon egy lerágott hibátlan csontváz. Nem lehet tévedés, a bordák, a lábak, a fogsor: egy nyuca. Persze hamisítvány, de annak tökéletes. Egy turkálóban találták, a pénztárgépnek támasztva, mondja barátunk barátja. *Rengeteg itt a turkáló*, bólogat egyikünk. Meg a gyógyszertár, mondom, minden utcában legalább kettő. Mintha az ittenieknek gyógyszerekkel kéne csillapítaniuk a megállíthatatlan, beteges ruhavedlést. Aztán felváltva szavakat sorolunk, mintha szókirakóst játszanánk: jég, csont, repedés, hártya,

por, gerezna, karc, tűfog, rozsdá, pézsma, zsír, drót, csiriz, nyirok. Így telik a délután.

////

Kimegy az udvarra, írja egyikünk alig olvasható betűkkel. Oda-fent se hold, se csillagok, eleinte inkább csak sejti, mint látja kétoldalt a természetes, nyíratlan bukszusokat, a vadon nőtt ginkót és szemben, a gondozatlan rózsaaágyáson túl a fákat. Négy fa, nem tudja, mifélek, nem ért hozzá. Áll a betonjárda szélén, és érzi, hogy az újra ott van. Annyiszor elképzelte már, hogy egész pontosan tudja, a kert helyét elfoglaló tömbszerű sötét melyik pontjára szegezze tekintetét. Azt is tudja, hogy nézik, írja. Bár az alak jobbára kivehetetlen, érzi, hogy figyeli őt, ugrásra készen várja, hogy megszólítsa. ~~Nu pagagy!~~ *Itt vagy megint*, mondja neki suttogva, noha nem kell tartania tőle, hogy a kerítésen túl, a néptelen utcán bárki meghallaná.

////

A nyitott könyvet leejtem az asztalra. Egy nagy köteg kihűlt nyom. Ennyi maradt, mondom, meg a kényszeres jegyzetelés. Pedig már semmire se jó. *Nichts*, mondja a csapos, pedig tényleg nem érti, amit mondok.

////

Csak a legnagyobb titokban találkozunk, egy év alatt összesen nyolc alkalommal, sorrendben: a marosvásárhelyi, úgynevezett

orosz piac egyik állateledelt, patkánymérget és kisvadcsapdákat árusító bódéjában, a békéscsabai Veszély Kanyar kamionparkoló melletti motel hátsó bejáratánál, a losonci állattemetőben, a debreceni Zsibongó kínai büféjénél, a munkácsi Szent Miklós kolostor Latorca folyó felőli falánál, a csáktornyai Zrinski Parkban, Balasagyarmaton, a Madách Imre Filmszínház mögötti fáknál, végül utoljára (a legnagyobb titokban) Karlóca közelében, egy Airbnb-n bérelt hegyi nyaralóban.

////

Hiába járom le a lábam, egész nap csak egyetlen dolgot találok. Azt is itt, mutatom a csaposnak, és a homlokomra bökök. Egy kerítésnek támaszkodva pihenek, amikor ~~nem először~~ hirtelen felbukkan egy régi kép. Adyiligeti telek, ötéves koromban nagyanyámmal töltöttünk ott néhány napot. Lepukkant faház egy elvadult kertben, gazzal benőtt drótkerítés, aminek túoldalán egy délután megpillantom az állatot. Akár egy szobor, mozdulatlanul ül, és úgy bámul, mint aki régóta vár rám. Négykézláb odamászom, és nekinyomom az arcom a rozsdás kerítésdrótnak. Így nézzük egymást. Aztán ő váratlanul felugrik, valami villan, és én vérző szájjal, bögve rohanok be a házba. Mutatom a szám bal alsó sarkában a heget. Régebben lehet, hogy tudtam volna mit kezdeni egy ilyen emlékkal.

////

Odébb, folytatom, a többszintes házak tövében valóban csendesedik a szél. Szokatlan gyorsasággal alkonyodik. Mintha a fényt meg a szelet együtt ~~falma fel~~ szívna magába az este. Mire elérem a parkot, az orromig se látok. Mint abban a hegyi nyaralóban, ahol mi hárman utoljára látjuk egymást. Addig egyikünk se gondolta, hogy lehet valami *ennyire* sötét. A teraszról csak hallani lehet az odalent lassan lélegző erdőt, látni nem. Fekete krém a levegő, behatol a pórusainkon, körbefolyja a gondolatainkat. Megeszi a térerőt is. A telefonok kijelzőjének sarkában E betű: *Elcsesztétek*. Abban a sötétben veszítjük el végleg azt, ami igazából soha meg sem volt. Vagy mit tudom én, az elejétől átverés az egész. Esetleg csak mi vagyunk naivak vagy figyelmetlenek.

////

Megpróbálok előretapogatózni arra, amerre a hídhöz vezető utcát sejtem. ~~Állam~~ Áramszünet lehet, ami nálunk nemegyszer előfordul, de errefelé azért fura. Esetleg hirtelen megvakultam. A kezemet kinyújtom, nehogy nekimenjek valaminek. Fogalmam sincs, hogy jó irányban megyek-e. Aztán végre fényt látok, egy ajtó mögül szűrődik ki. Talán generátort használnak, gondolom, és benyitok. Ez már tuti nem álom, mert most itt ülök, ez nem lehet kérdés. Megvárom, amíg megint lesz közvilágítás, vagy hogy hívják, mondom, aztán megyek is. Felnézek. A csapos nincs sehol, csak a neonnyúl diszkózik a fülével a szemközti falon. Váltás lehet, vagy záróra. Vagy-vagy. Igen vagy nem. Vagy ébren vagyok, vagy alszom. Vagy van nyuca, vagy nincs. Kettő egyszerre nem

lehetséges. Most valaki körbejár odakint, sorban eloltja a fényeket. Mégis záróra lesz. Csak egy vörös őrfény marad égve az ajtó felett. Lenyúlok a hátizsákért, hogy ha kell, a kezem ügyében legyen. Végül inkább hagyom a helyén. A neonnyúl füle egy utolsót villan, aztán az is kialszik. Majdnem teljes a sötét. Nem látom, amit írok.

Akkor most majd csak ülök, és...

III.

Beszélgetünk, ami azt jelenti, hogy kezdedben a könyv, ez a *bizonyos* könyv. Talán csak megtetszett a borító, amikor a hagyatéék közt kutattál. Az öreg valóban rengeteg mindent felhalmozott. Vagy egyszerűen csak viccesnek találtad a címet, ami elégnek bizonyult ahhoz, hogy felkeltse az érdeklődésedet. Esetleg valaki ajánlotta ezt a témát? Vagy valaki határozottan nem ajánlotta, de te csak azért is? Vagy hallottál rólunk és a mi kis „kalandunkról” valamit? Még mindig suttognak róla? Még ennyi év után is? A kalandról, ami tragédiába torkollt? Erről van szó? Ne rázd a fejed, hiszen minden ezzel volt tele. De azzal már nem, hogy kik (és miért) jártak a nyomunkban, kik követték minden lépésünket, kik voltak azok, akik azon a végzetes estén megjelentek az erdei ház közelében.

Igen, ez itt egy könyv „a beteges rögeszménkről”. Hogy nyucákról szól-e? Igen. Nagyrészt. Hogy van-e benne örület? Csak annyira, mint mindenben, ami túlmutat a kézzelfogható világ határain. Hogy van-e benne történet? Akad. Sok történet és sokak története, de van benne még nagyon sok minden más is. Talán rólad is! Vagy dolgokról, amikről jobb lenne, ha nem hallanál, nem tudnál meg többet. Dolgokról, amik véglegesen megváltoztathatják az életed. Nem úgy, ahogy a szo-

lárium vagy egy új cipő, esetleg azok a tabletták, amiket a szekrényben rejtegetsz – igen, anyádék is tudnak róla –, de másképp annál inkább.

Te biztosan sok sorozatot nézel. Vagy filmeket. Vagy legalább olvasol. (Különben nem beszélgetnénk most itt.) Ha igen, okkal gondolhatod, mindez csak nevetséges magyarázkodás, terelés, hazugság. Az egészből egyetlen szó sem igaz. Bizonyos szempontból igazad is van. Kétségtelenül. Ha másképp lenne, volna magyarázat. Logikus, ép ésszel felfogható. Ez pedig itt biztosan nem az. De tudod, mit? Nyugodtan kérdezz meg másokat is! Járd végig a legkülönbözőbb tudományágak legelkötelezettebb kutatóit a dark webtől Ausztrália legeldugottabb zugáig, vesztegess el te is éveket, évtizedeket az életedből, vásárolj uzsorakölcsönökből kétes információkat alvilági figuráktól Laoszban, szoríts vizeletszagú sikátorok málló falaihoz fogatlan orgazdákat, amikor a beígért fossziliák helyett ócska, III. századi macskamúmiákat próbálnak rád sózni, de más válaszokat úgysem kapsz. Mert más válaszok nincsenek. Sem itt, sem másutt. Sem senki másnál.

Hogy akkor a többiekkel mi van? Hogy léteznek-e, léteztek-e egyáltalán? Már nem tudom biztosan. Pedig éjszakánként gyakran hallom a sírásukat, a nyöszörgésüket és azt a jellegzetes sikoltást. Azt mondják, ez csak kíséretűnet vagy mellékhatás. De nem hiszek nekik. Remélem, élnek még. Remélem, nekik legalább sikerült.

Őszinte leszek: nem gondoltam, hogy ez lesz. Egyáltalán nem. De miért is gondoltam volna? Ki az, aki ilyesmire fel tud készülni? Jó előre. Vagy legalább még időben. Napok óta csak nézek ki az ablakon. Bámulok az erdő felé, de a fákból már semmi nem látzik. Bámulok, és várom, hogy vége legyen. Mossa el a napokat, a hónapokat, az éveket ez a rohadt eső. Hogy eltűnjön végre minden. Hogy ne halljam többé azt az átkozott hangot, ami leginkább

halott dédanyám sikolyára emlékeztet, amit akkor hallatott, amikor levágták a kötélről. Élettelen volt, de mégsem néma. Különös, ahogyan az a fa is. A *nyuca fája*, ahogyan a kertben álló öreg körtét hívta. Emlékszem, akárhányszor elment mellette, megsimogatta a törzsét, téli éjszakákon pedig ételt hagyott a lábánál. A vadmacskáknak, mondta, de a környéken már rég nem voltak.

Bármit megtennék, hogy ne kísértsenek tovább azok a képek, a képek arról a démonról, arról a csodáról, ahányszor csak lehunyom a szemem.

De legalább a szobára nem lehet panaszom. Világos, csendes és kellően tágas, hogy ne zavarjon annyira, hogy az ajtó belülről nem nyitható. Ételt is kapok. Naponta háromszor. Nem minden ízlik, de amit nem akarok, azt nem kell megennem. Mindig ezt mondják, de néha csak belém diktálják, hiába tiltakozom. Egész nap egyetlen dolgot csinállok: várok. A balesett során belélegzett afrikai eredetű, sugárzó homok lassan úgyis betonná szilárdul a tüdőmben, kitölti testem oxigénfelvételért felelős alkatrészeinek kisebb-nagyobb barlangjait – inverz szobor a belső szerveimről. Az én betegségemnek nem tesz jót ez a klíma. Az én nyálkáim ezt csinálják, ha homokkal lépnek reakcióba. A gyógyszer meg drága lenne, nekem nem is adnak belőle, amíg nem beszélek. Ezt nem én mondom, hanem az orvos. De már ez sem érdekel. Egy darabig azt hitték, ha eleget kérdezgetnek, előkerülnek még dolgok, de már egyre ritkábban nyit rám valaki, és injekciókat sem kapok. Mintha belenyugodtak volna.

Komolyan, nem gondoltam, hogy ez lesz. A hullára (vagy inkább tetemre?) pedig végképp nem számított egyikünk sem. Azt hiszem, túl közel jutottunk a titok megfejtéséhez. Nevetségesen hangzik, de igaz: az egész csak játéknak indult. Kutatás hobbi-

ból, történetek, anekdoták gyűjtése szerelemből. Kellemes napok békés, lassan pusztuló könyvtárak elfeledett dokumentumai között. Ravatalok mellett elstutogott szavak szorgalmas jegyzetelése a világ legkülönfélébb tájain. Beszélgetések, hatalmas csendek és persze az a furcsa bor, ami mindenütt feltűnt a szertartások során.

Különös, hogy épp a nyuca volt a közös bennünk. Hogy az ablakszárnyak közé zárt fiút már gyerekkorától gyötörték azok a látomások. Az állandóan balhékba keveredő másikat pedig valamiféle beteges küldetéstudat hajtotta. Azt mondta: tartozás, amit le kell rónia. Leróni. Basszus, micsoda modorosság. De neki jól állt. És hogy velem mi van? Én dédanyámtól a körtefa alatt hallottam az első történeteket a nyucáról, aki gyakran meglátogatta, és dédapám hangján szólalt meg, miután már nem érkezett több levél a Donhoz vezényelt munkaszolgálatostól. Hiba volt megölniük a nyucát. Mert azzal kezdődött minden. Emlékszem a vadászpuska hangjára és a sikolyra. Pont ugyanolyan volt, mint az a hang, ami alig néhány hónappal később dédanyám torkából tört elő. És tisztán emlékszem arra is, amikor megpillantottam azt az egyszerre démoni és csodálatos lényt, aki dédanyám halála után éjszakánként az én ablakomba ült.

A másik kettővel a Höringer Straßén álló régi házban találkoztam először. Mondhatnánk szerencsés véletlennek, de se a szerencsében, se a véletlenben nem hiszek. Akkor fogadtuk meg, összegyűjtünk mindent, amit csak lehet. Bár ne tettük volna. Ebben a könyvben mindent megtalálsz, amit tudnod kell, így a te történeted talán másképp ér majd véget. Ahogy az öregek mondják mifelénk: *Kihullik a nyucafog, de nő helyette másik!* Vigyázz magadra!

Talán tényleg én vagyok az. Egy a háromból. A háromból, akiknek egyike sem tudott választ adni rá: milyen körülmények között

és honnan került oda az a sok vér? Nyucáé, emberé vagy valami másé. Egészen másé. Pedig sokféleképpen kérdezték, előbb barátságos hangon, szelíden, majd üvöltve, fenyegetőzve, aztán jöttek a tűk, a fecskendők, a vezetékek, végül a krómacél kaparó. A többire csak néha, csak foszlányokban emlékszem. A többiekről semmit nem tudok. Csak a fémen csillanó fény számít, ahogy egyik keze a szerszámmal a szememhez közelít, míg a másikkal a fejemet simogatja. És a dal, amit halkán dúdol, amit gyerekkoromban annyit énekelt dédanyám. *Vén nyuca fészket rak lép mélyén...* Vagy csak álmodtam az egészet? Vagy csak valaki más álmodott engem? Ki zárt be ide? És kibe zártak be?

Már évek óta nem ült az ablakomba, de én még várok rá. Másít ügyse tehetek. Másba már ügyse kapaszkodhatok.

(Három különböző kézírással írt, névtelen kézirat a Scolar Kiadó postafiókjából, a 2020-as sajnálatos eseményt megelőző hónapokból.)